

دانشگاه فرهنگیان

فصلنامه علمی-تخصصی پژوهش در آموزش تاریخ

دوره دوم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۰

ISSN: ۲۷۸۳-۲۱۵۵

DOR: [00,1001,1,778371554140.04244678](https://doi.org/10.1001/1.778371554140.04244678)

تاریخ ارسال: ۱۴۰۱ / ۰۲ / ۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱ / ۰۲ / ۲۹

نقش‌گذاری یا ایفای نقش به مثابه تاریخ فعال

نویسنده: استیو گاوس کات^۱

نگارش و ترجمه: شجاع عربان^۲ فضل‌اله فولادی^۳

در این مرقومه به ایفای نقش، یکی از راه‌های غنا بخشیدن به تدریس تاریخ می‌نگریم. معنای ایفای نقش یا نقش‌گذاری، در اینجا «درگیر شدن فعال معلم و دانش‌آموزان در تفسیر گذشته» است. در طول بیست سال گذشته، جایگاه «تاریخ فعال» ارتقاء یافته است. اما «ایفای نقش» به عنوان روشی برای تدریس مطالب تاریخی هنوز آن طور که باید مورد استفاده قرار نگرفته است. این امر به‌طور عمده، به این دلیل است که ادراک غالب ما این است که «برون‌ریزی»، یعنی نشان دادن عملی جنبه‌ای از تاریخ باعث می‌شود که شکل‌گیری فهم تاریخی دانش‌آموزان دچار انحراف شود. علاوه بر آن، برخی از معلمان اعتقاد دارند که آماده‌سازی و مسایل مربوط به مدیریت کلاس درس باعث می‌شود بازی و نمایش به تجملات و تشریفات وقت‌گیر بیانجامد. در این مقاله، نشان خواهیم داد که می‌توان از این دغدغه‌ها اجتناب کرد اگر درس‌ها و فعالیت‌ها به خوبی آماده‌سازی شوند و دانش‌آموزان درک کنند چرا در یک فعالیت خاص شرکت داده شده‌اند.

واژگان کلیدی: تدریس تاریخ، ایفای نقش، تدریس فعال

^۱. Steve Guscott is Head of History and Citizenship at St James' Catholic Communities Clll ege, Cheadle Hill me, Stppppprt.

^{۱۱}. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان. shoja1350@yahoo.com

^{۱۲}. استادیار گروه آموزش تاریخ دانشگاه فرهنگیان. foolady_1378@yahoo.com

مقدمه

در این مرقومه به ایفای نقش، یکی از راه‌های غنا بخشیدن به تدریس تاریخ می‌نگریم. معنای ایفای نقش یا نقش‌گذاری، در اینجا «درگیر شدن فعال معلم و دانش‌آموزان در تفسیر گذشته» است. در طول بیست سال گذشته، جایگاه «تاریخ فعال» ارتقاء یافته است. اما «ایفای نقش» به عنوان روشی برای تدریس مطالب تاریخی هنوز آن طور که باید مورد استفاده قرار نگرفته است. این امر به‌طور عمده، به این دلیل است که ادراک غالب ما این است که «برون‌ریزی»، یعنی نشان دادن عملی جنبه‌ای از تاریخ باعث می‌شود که شکل‌گیری فهم تاریخی دانش‌آموزان دچار انحراف شود. علاوه بر آن، برخی از معلمان اعتقاد دارند که آماده‌سازی و مسایل مربوط به مدیریت کلاس درس باعث می‌شود بازی و نمایش به تجملات و تشریفات وقت‌گیر بیانجامد. در این مقال، نشان خواهیم داد که می‌توان از این دغدغه‌ها اجتناب کرد اگر درس‌ها و فعالیت‌ها به خوبی آماده‌سازی شوند و دانش‌آموزان درک کنند چرا در یک فعالیت خاص شرکت داده شده‌اند.

برخی از نگرانی‌ها و دغدغه‌هایی که کارآموزان معلمی ممکن است درباره‌ی نقش‌گذاری داشته باشند عبارتند از:

- فشار بر مهارت‌های مدیریت سازمانی و کلاس درس - «بچه‌ها ممکن است دیوانه شوند»؛
- مدیریت همزمان گروه‌های مختلف؛
- ارزشیابی و سنجش دانش‌آموزان با استفاده از این رویکرد، یعنی، «تمام» دانش‌آموزان؛
- اطمینان خاطر از این که دانش‌آموزان به صورت تجربی یادگیری داشته باشند و اینکه این امر به دانش و فهم تاریخی آن‌ها بیفزاید؛

- زمان آماده‌سازی درست.

شما به عنوان، کارآموز معلمی ممکن است به اجرای نقش‌گذاری یا ایفای نقش علاقه نداشته باشید. در عین حال، ممکن است به حق احساس کنید که اولویت اصلی شما باید این باشد که درک تاریخی دانش‌آموزان را بالا ببرید و برنامه‌ریزی درسی و مدیریت کلاس درس باید در این راستا باشد. لیکن، مطلب حاضر استدلال خواهد کرد که نقش‌گذاری می‌تواند [نحوه] تدریس شما را ارتقاء دهد. استفاده از نمایش [و تئاتر و نقش‌بازی] می‌تواند کلاس‌های «مشکل‌دار» را تحریک کند. پارادوکس، یعنی نکته ظاهراً متناقض این است که ملاحظات مربوط به انضباط و دیسپلین، به ویژه، برای کارآموزان، می‌تواند بازدارنده‌ی استفاده از همان رویکردی باشد که ممکن بود تغییر نگرش را به صورت مثبت ایجاد کند. نقش‌گذاری می‌تواند فهم مفاهیم و موضوعات دشوار را تسهیل کند، توانایی نگارش گسترده و طولانی را بهبود بخشد، جایگاه [درس] تاریخ در آموزشگاه‌ها را بالا ببرد و موضوع و مفهوم موردنظر را جالب و در عین حال چالش برانگیز کند.

اهداف پژوهش

در پژوهش حاضر، اهداف ذیل پی‌گیری می‌شود:

- درک کنید چگونه استفاده از نقش‌گذاری می‌تواند فرصت‌هایی برای دانش‌آموزانی فراهم کند که به طرق مختلف یادگیری پاسخ می‌دهند، منجمله فراگیران بیش‌فعال؛
- فرصت‌هایی برای نقش‌گذاری در درون برنامه درسی تاریخ را شناسایی کنید؛
- مطالب یادگیری برای استفاده موفق از **نقش‌گذاری** از جمله بداهه‌گویی. نمایشنامه‌های نوشته شده [یعنی پیاده شده] و فعالیت‌های معلم‌محور را طراحی کنید؛
- فعالیت‌های نقش‌گذاری را به ارزشیابی و سنجش دانش‌آموزان ربط دهید.

برنامه‌ریزی برای نقش‌گذاری

یکی از رایج‌ترین سوءبرداشت‌ها درباره‌ی نقش‌گذاری این است که نقش‌بازی کردن باید یک فستیوال «بزن بکوب و تماماً با رقص و آواز» باشد و تمام دانش‌آموزان باید نقش‌های خود را بنویسند و اجرا کنند. چنین نیست

و همان‌طور که بیان می‌شود، ایفای نقش می‌تواند با سادگی انجام شود. به طریقه‌ای که ایان لاف^۴ (۲۰۰۰) تحت عنوان «نمایش عملی و کاربردی»، نوع فعالیت‌ها را توصیف کرده است. لیکن قبل از اینکه برای نقش‌گذاری برنامه‌ریزی کنید، بهتر است برخی از رهنمودهای اساسی را بررسی کنید. همان‌طور که در کتاب آموزشی موسوم به «یادگیری نحوه‌ی تدریس تاریخ در دوره متوسطه»، (چاپ دوم، انتشارات، روتلج^۵، ۲۰۰۱، صص ۶-۷۵)، آمده است، دانش درباره **موضوع**، زمان آماده‌سازی، سازماندهی و پی‌گیری بسیار مهم و حیاتی هستند.

فعالیت یک را در نظر بگیرید. این برنامه‌ریزی عمقی بیش از فعالیت نقش‌گذاری در درون کلاس درس بسیار حیاتی می‌باشد. قطع نظر از فرم و شکل فعالیت، استفاده از نمایش [یا نمایشنامه] نباید به هیچ وجه «برنامه‌ریزی نشده» باشد - یعنی دانش‌آموزان و نیز معلمان باید کاملاً از هدف و قصد فعالیت‌های خودآگاهی داشته باشند. دروس فعال تاریخ باید همانند هر فعالیت دیگر مرتبط با تاریخ باشند - یعنی به روشنی متمرکز باشند، با آنچه دانش‌آموزان قبلاً می‌دانند مرتبط باشند و اهداف کاملاً مشخص باشند و طبق برنامه بدانیم که چگونه می‌توانیم به پیشرفت دانش‌آموزان کمک کنیم.

نقش‌گذاری می‌تواند شکل‌های گوناگونی به خود بگیرد:

- نقش‌گذاری به عنوان تحکیم‌کننده و تثبیت‌کننده - [یعنی به شکل] نمایشنامه‌های از پیش نوشته شده باشد، یا یک اثر کامل نمایش باشد.
- نقش‌گذاری به عنوان تفریح، سرگرمی و بازی - با هدف آموزش مهارت‌های تاریخی - [یعنی به شکل] فعالیت‌های غیرجدی مبتنی بر منابع **شناخته** شده / تفسیرهای مختلف / معنابخشی به آموزه‌های تاریخی.
- نقش‌گذاری به عنوان سنجش و ارزشیابی - [یعنی به شکل] اجراهای خنده‌دار، مناظره و نمایش‌نامه‌هایی که دانش‌آموزان ایجاد کرده‌اند.

۴. Ian Iuff

۵. Routledge

نقش‌گذاری به عنوان تحکیم‌کننده و تثبیت‌کننده‌ی دانش – نمایشنامه

نقش‌گذاری می‌تواند تأثیر بالایی داشته باشد که دانش‌آموزان بدانند [او درک کنند] چه شخصیت‌های تاریخی دارند، فعالیت می‌کنند و چرا دارند چنین کاری می‌کنند. از این لحاظ، نقش‌گذاری باعث تحکیم و تثبیت دانش می‌شود. شخصیت‌های تاریخی، رویدادهای تاریخی، نقاط عطف تاریخی و کل دوره‌های تاریخی می‌توانند زنده شوند. فهم کارهای قبلی در یک درس را می‌توان آزمون کرد و می‌توان در صورت لزوم، درک غلط را به چالش کشید و می‌توان رغبت دانش‌آموزان را افزایش داد و یا حتی ایجاد کرد.

یک گزینه این است که کل کلاس را درگیر اجرای نقش‌گذاری کرد، نقش‌هایی که از قبل نوشته شده‌اند. باید توجه داشت که این امر لزوماً به معنای هفته‌ها آماده‌سازی، تهیه لباس‌های نمایشی یا تاریخی و تمرین‌های بی‌شمار نیست. شما به عنوان یک کارآموز ممکن است رویکرد تدریجی را اتخاذ کنید. در این رویکرد، اولین استفاده شما از یک نمایشنامه از قبل نوشته شده ممکن است دربرگیرنده‌ی این امر باشد که دانش‌آموزان نقش‌های خود را بخوانند در حالی که در جای معمول خود نشسته‌اند. پس از آن، در بسیاری از موارد، صرفاً به یک فضای بزرگ نیاز دارید که می‌تواند با چیدن صندلی‌ها و میزها در کناره‌ی کلاس ایجاد شود. چند وسیله معمولی و استفاده‌ی خلاقانه از فضا به سهولت می‌تواند نقش‌گذاری را عملی سازد. تجربه‌ی خود من نشان می‌دهد که دانش‌آموزان می‌توانند اتاق کلاس را تبدیل به یک تئاتر سرزنده کنند.

نمایش‌نامه‌های فراوانی وجود دارد. درسی را در نظر بگیرید که بسیاری از معلمان تدریس آن را دشوار می‌دانند - مثلاً جنگ داخلی انگلیس. در این درس، چند مفهوم دشوار دارد (مثلاً پیورینانسیم، سلطنت‌طلبی، پارلمان‌گرایی، حق‌الهی و غیره) که دانش‌آموزان اغلب در درک کامل آن‌ها مشکل دارند. طرح موسوم به «پروژه تاریخ‌مداری» دارای یک نقش‌گذاری است که در تجربه‌ی خود من همیشه نتایج درخشانی داشته است - یعنی نقش‌گذاری مربوط به محاکمه چارلز اول (شفارد و مور، ۱۹۹۵). این نقش‌گذاری دارای چهار صحنه ساده است، همراه با

چندین شخصیت بزرگ و کوچک و صرفاً داستان محاکمه چارلز اول را بیان می‌کند. طرح درس زیر چگونگی استفاده از آن را بیان می‌کند.

طرح درس: آیا محاکمه چارلز اول عادلانه بود؟

هدف: قادر ساختن دانش‌آموزان به قضاوت کردن درباره‌ی عدالت محاکمه چارلز اول. اهداف درس باید شامل موارد زیر باشد:

- قادر ساختن دانش‌آموزان به قضاوت کردن درباره‌ی عدالت محاکمه و اعدام چارلز اول؛
- قادر ساختن دانش‌آموزان به درک ماهیت محاکمه چارلز اول از طریق نقش‌گذاری فعال؛
- قادر ساختن دانش‌آموزان به نوشتن خلاصه‌ای مکتوب از دیدگاه خود درباره‌ی عادلانه بودن محاکمه.

تکالیف:

۱. نوشتن خلاصه‌ای از دانش قبلی درباره‌ی محاکمه چارلز اول از طریق پرسش و پاسخ.
۲. تبیین این‌که دانش‌آموزان محاکمه چارلز اول را به صورت نمایش نشان خواهند داد. تبیین هدف از فعالیت مزبور. چرا آن‌ها فکر می‌کنند که این فعالیت سودمند خواهد بود؟
۳. اجرای نمایش محاکمه - یعنی متوقف کردن و آغاز کردن فعالیت، در حالی که درک آن‌ها بررسی می‌شود و از دانش‌آموزان خواسته می‌شود که مثال‌ها و نمونه‌هایی از عادلانه و غیرعادلانه بودن را به خاطر بسپارند.
۴. سپس دانش‌آموزان خلاصه خود از محاکمه را می‌نویسند، در حالی که جنبه‌های غیرعادلانه‌ی محاکمه را برجسته می‌کنند و شرح می‌دهند چرا این جنبه‌ها غیرعادلانه بودند. می‌توان الگو و مدل جمله اول را بر روی تابلو نوشت. در حالی که چارچوب نگارش برای دانش‌آموزان ضعیف نوشته می‌شود.
۵. جلسه عمومی - پرسش و پاسخ - دانش‌آموزان از فعالیت مزبور چه چیزی فراگرفته‌اند؟

این نوع فعالیت آنقدر جنبه‌های مثبت و سودمند دارد که نمی‌توان از توصیه‌ی آن چشمپوشی کرد. لازم نیست خودت آن را تایپ کنی یا بنویسی، زیرا قبلاً نسخه‌ای از متن را به دانش‌آموزان خواهید داد. شما این آزادی عمل را دارید که بخش‌های مفید آن را تعیین کنید - مثلاً از نقش بسیار دشوار جان برادشاو^۷ و چارلز اول گرفته تا شهادت یا گواهی خادمه‌ای که تنها یک سطر دارد. تمام سطوح توانایی را می‌توان در این فعالیت گنجاند و با

متوقف کردن و شروع کردن نمایشنامه همراه با پرسش‌های مناسب، می‌توان به آسانی بررسی کنید که درک و فهم دانش‌آموزان در چه سطحی می‌باشد. ماهیت نمایشنامه دانش‌آموزان را درگیر می‌کند، همانطور که پایان‌خونین آن چنین است.

همچنین اهمیت دارد که فعالیت مزبور را به چیز مرتبطی ربط دهید، که در این مورد، نوشتن انشاء خوب، یعنی یادگرفتن طریقه‌ی نوشتن، راجع به اینکه محاکمه‌ی چارلز اول چقدر واقعاً عادلانه بود. با درگیر کردن دانش‌آموزان در زمان گذشته، آن‌ها بهتر می‌توانند جزئیات ماقوع را درک کنند و لذا می‌توانند احساسات خود را درباره‌ی آن بیان کنند. در این مورد، با توجه به تجربه‌ی نویسنده، بسیاری از دانش‌آموزان در پایان، نظر و دیدگاه خود درباره‌ی خوبی‌ها و فضایل چارلز اول به عنوان پادشاه را تغییر می‌دهند، یعنی در واقع، نظرشان عوض می‌شود. فعالیت جالب دیگر مبتنی بر نقش‌گذاری از روی نمایشنامه‌ی قبل نوشته شده، بازآفرینی دلیل بنه‌ام و ایان داسون^۸ از چگونگی اجرای فتوحات نورمن^۹ توسط ویلیام فاتح می‌باشد (بنه‌ام و داسون، ۲۰۰۰) [توضیح مترجم - منظور داستان فتح انگلستان در سال ۱۰۶۶ توسط ویلیام فاتح می‌باشد]. این یک فعالیت بسیار پیچیده است که حتماً باید توسط معلم طراحی شود [زیرا دانش‌آموزان این توانایی را ندارند] و هدف از طراحی آن این است که دانش‌آموزان درکی از موارد زیر را به منصفه ظهور برسانند:

۱. علت شورش‌ها و طغیان‌ها علیه ویلیام و دلیل عدم موفقیت این شورش‌ها.
۲. تأثیر نورمن‌ها بر انگلستان، خصوصاً تغییرات در مالکیت زمین و دلیل به وجود آمدن آن‌ها.
۳. احساس انگلیس‌ها و نورمن‌ها درباره‌ی یکدیگر چگونه بود.

اتاق به مناطق مختلف کشور تقسیم می‌شود و داستان فتح نورمن به تدریج گفته می‌شود، ارزشیابی می‌شود و تفسیر می‌شود. در یک جلسه توجیهی، دانش‌آموزان ماقوع و دلیل و زمان شکست شورش‌ها علیه ویلیام را بررسی می‌کنند.

^۸. Dale Benham & Ian Dawson

^۹. The Norman Conquest

بنهام و داسون همچنین تأیید می‌کنند چرا نقش‌گذاری می‌تواند به این خوبی عمل کند. اولاً، نقش‌گذاری به معنی دانش و درک بهتر است زیرا «دانش‌آموزان حس می‌کردند که مطالب بیشتری را فراگرفته‌اند زیرا هم از درس لذت برده‌اند و هم فعالانه درگیر شده‌اند». نقش‌گذاری به دانش‌آموزان کمک کرد مطالب را بسیار روشن‌تر به یاد بیاورند. ثانیاً، دانش‌آموزان به چند طریقه‌ی متفاوت مطالب را یاد می‌گیرند. قطع نظر از این که دانش‌آموزان فراگیران بصری [یا دیداری] هستند، یا فراگیران سمعی [یا شنیداری] هستند، یا فراگیران جنبشی [یا حرکتی] هستند، نقش‌گذاری‌هایی مانند این نقش‌گذاری یادگیری را در برمی‌گیرد [یعنی درگیر می‌کند]، می‌انگیزاند و بهبود می‌دهد (همان منبع، ص ۱۶).

آنچه چالش‌برانگیزتر است همکاری با سایر دپارتمان‌ها، خصوصاً دپارتمان نمایش و تئاتر، می‌باشد. روشن است که این امر احتمالاً در یک [تعیین] سطح تدریس امکان‌پذیر نیست [یعنی، نمی‌شود گفت که برای چه کلاسی، مثلاً کلاس دهم یا یازدهم مناسب و امکان‌پذیر است]. اما مثال خوبی از این که چگونه نقش‌گذاری می‌تواند کل مدرسه یا دانشکده را برانگیزاند مثال محاصره نورث فریبی^{۱۰} [یعنی فریبی شمالی]، یورکشایر^{۱۱} می‌باشد که آموزشگاه ساوث هانسل^{۱۲} آن را اجرا کرد (اسنلسون^{۱۳} و همکاران، ۲۰۰۲). همچنین می‌توان تعدادی از نقش-گذاری‌ها راجع به موضوعات گوناگونی مانند محاکمه تخیلی هنری هشتم، دوره‌ی ترس و دلهره، ترور ولیعهد اتریش فرانز فردیناند و جک دلاور، را از قبل نوشت. نوشتن نقش‌گذاری‌ها ممکن است وقت‌گیر باشد، اما معلم می‌تواند محتوا، تعداد شخصیت‌ها، سبک نمایشنامه و هدف فعالیت را کنترل کند. می‌توان چند جوک یا لطیفه را در لابلای نقش‌ها گنجانده (اما دانش‌آموزان را باید از قبل در این مورد آگاه کرد)، لیکن اصول مطرح شده در بالا یکسان هستند. نقش‌گذاری یک فعالیت جدی است که لازم است به طور کامل برنامه‌ریزی شود. به دقت تحت

۱۰. North Ferriby

۱۱. Yorkshire

۱۲. South Hunsley School

۱۳. Snelson

نظارت و بازبینی قرار گیرد و اهداف کاملاً مشخص و تعریف شده‌ای داشته باشد. فعالیت دو می‌تواند به عنوان پایه و اساس نمایش‌های از قبل نوشته شده‌ی شما مورد استفاده قرار گیرد.

فعالیت دو: طراحی یک نقش‌گذاری از قبل نوشته شده

پرسش‌هایی که باید به آن‌ها پرداخت عبارتند از:

- ۱- نقش‌گذاری موردنظر به کدام درس، یا کدام مطلب درسی می‌پردازد؟
- ۲- دانش‌آموزان برای دسترسی به نقش‌گذاری موردنظر لازم است چه چیزی را بدانند و درک کنند؟
- ۳- هدف درس چیست؟
- ۴- چند شخصیت و صحنه لازم است؟ (به یاد داشته باشید - گام، آهنگ و زمان بندی!)
- ۵- لازم است چه منابعی را ارائه کنم؟ بافت‌ها/ کلام - نوشته‌ها برای هر دانش‌آموز و غیره.
- ۶- چطور تضمین کنم که تمام دانش‌آموزان در فعالیت مزبور مشارکت می‌کنند و گنج‌انیده می‌شوند؟
- ۷- چطور یادگیری و درک دانش‌آموزان را ارزشیابی خواهم کرد؟ پرسش شفاهی / امتحان کتبی؟

نقش‌گذاری به عنوان تفریح و سرگرمی - تدریس مهارت‌های تاریخی

جنبه‌ی دومی از نقش‌گذاری، استفاده‌ی آن برای تدریس مهارت‌های تاریخی است. واداشتن دانش‌آموزان به تحلیل منابع و به کارگیری همسان مهارت‌های منابع یکی از سخت‌ترین وظایف و تکالیفی است که یک معلم تاریخ با آن مواجه می‌باشد. برای بسیاری، پرسش‌هایی مانند «منبع الف [A] درباره‌ی چه چیزی به ما می‌گوید؟» یا «چرا مؤلف منبع الف [A] این امر را گفته است؟ کسالت‌آور و خسته‌کننده هستند و می‌توانند در درازمدت دانش‌آموزان را از تاریخ زده کنند. این امر آشکارا یک دغدغه و نگرانی است وقتی بسیاری از برنامه‌های درسی GCSE هنوز در مطالب مکتوب خود تأکید زیادی بر مهارت‌های منابع قایل هستند. نقش‌گذاری می‌تواند دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به منابع را تغییر دهد. تمرین زیر را در نظر بگیرید:

منابع الف و ب [A and B] را بخوانید.

چرا این دو منبع تفاسیر متفاوتی از رفتار با شاگردان [و نوآموزان] در آسیاب‌ها [و کارخانجات] قرن نوزدهم ارائه می‌کنند؟ برای تشریح پاسخ خود از منابع و دانش خود استفاده کنید.

منبع الف [A]

به یکی از مقامات [و مأموران] دولتی که شرایط نوآموزان و آسیاب‌ها را پس از قانون کارخانجات ۱۸۳۳ بررسی می‌کرد این امر درباره‌ی آسیاب بانک معدن [Quarry Bank Mill] در سال ۱۸۳۵ توسط یکی از مقامات محلی گفته شد. در این زمان، آسیاب مزبور یکی از کارفرمایان عمده‌ی محلی و مرکز اقتصاد محلی بود که رونق مورد نیاز را برای منطقه استیال، چشایر [Styal, Cheshire] به ارمغان می‌آورد.

بر روی یک ساحل آفتابی، خانه‌ی زیبایی قرار دارد که برای امکان نوآموزان مؤنث ساخته شده است. در اینجا، شصت دختر جوان غذا، لباس، آموزش و اقامتگاه دریافت می‌کنند. نوآموزان در آسیاب بانک معدن بعضاً از حوزه و اطراف خود آن هستند، ولی عمدتاً از پرورشگاه لیورپول می‌آیند. سن آن‌ها بین ده و بیست و یک سال می‌باشد.

صبحانه‌ی نوآموزان شیر و حلیم و شام آن‌ها سیب-زمینی و ژامبون است. یکشنبه‌ها گوشت ذبح شده می‌خورند. آن‌ها هر روز ژامبون می‌خورند.

(گزارش بازرسان کارخانه) H. (۱۸۳۵)، ص XL)

منبع ب [B]

سال ۳۲-۱۸۳۱، گفته‌های یک نفر به هیأت تحقیق و تفحص مجلی درباره‌ی شرایط کارخانجات برای کودکان و درباره‌ی رفتار او در چند سال پیش‌تر: من شدیداً در مضیقه بودم، تا اینکه نتوانستم نشستن بر یک صندلی را تحمل کنم، بدون داشتن متکا و بالشت و من یکبار مجبور شدم در شب بر روی صورتم بخوابم. بر روی پاهای خودم هم در تنگنا و مضیقه بودم و آن وقت مرا بر پشت یک مرد گذاشتند و سپس بستند. همچنین مرا با تسمه‌هایی به یک ستون آهنی بستند و شلاق زدند. همه این کارها توسط یک ناظر انجام می‌شد. وی سپس طنابی برداشت و با آن ور رفت تا آن را پهن کند و سپس آن را روی دهن من گذاشت و آن را پشت سرم بست.

(گزارش راجع به اشتغال کودکان در کارخانه‌ها، H.C۴۵۰ (۱۸۳۳) ص xx)

این پرسش بخشی از ارزشیابی میان ترم درباره‌ی تفسیرها در یک درس راجع به انقلاب صنعتی می‌باشد. دانش‌آموزان دانش قبلی خوبی درباره‌ی علل آن دارند و اثرات صنعتی شدن بر سلامتی، شرایط کارخانجات و

آموزش را مطالعه کرده‌اند. یکی از روش‌های متعارف برای پرداختن به این پرسش این است که آن را در کلاس مورد بحث قرار دهیم و دانش‌آموزان جدولی را کامل کنند که ناظر بر پنج W می‌باشد [یعنی کلمات استفاده‌شده که در زبان انگلیسی با حرف W آغاز می‌شوند. مانند چه کسی (Who)، چه چیزی (What)، چرا (Why)، کجا (Where) و کی یا چه زمانی (When)] و سپس پاسخ را تکمیل کنند.

جالب‌تر این است که منابع را «به صورت نمایش درآوریم».

۱- منابع را بخوانید - دانش‌آموزان به چه چیزی توجه می‌کنند؟ تاریخ‌ها؟ زبان؟

۲- به دو دانش‌آموز کارت‌های از قبل تهیه شده‌ی حاوی اطلاعات را بدهید، یا اینکه کارت‌های مزبور را در انتهای میز قرار دهید. یکی آن مرد فقیر در منبع B می‌باشد - معلم یا دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از پرسش‌های هوشمندانه و تحقیقاتی از وی سؤال بپرسند [یعنی از او بازجویی کنند]. پرسش‌های احتمالی عبارتند از:

- شما چگونه می‌توانید جزئیات مربوط به زمان‌های دور را به خاطر بسپارید؟
 - نظر شما راجع به کارفرمای خود چه بود؟
 - ما چگونه می‌توانیم به شما اعتماد کنیم؟
 - آیا شرایط هنوز خراب است؟
 - چرا این همه خشمگین هستی؟
- پرسش‌های مشابه برای منبع الف:
- چرا نتیجه‌گیری می‌کنید که شرایط بسیار خوب است؟
 - ما چگونه می‌توانیم به شما اعتماد کنیم؟
 - چرا نسبت به شاگردها [نواموزان - کارآموزان] نظر مثبت داری؟

۳- دانش‌آموزان با بیرون کشیدن پاسخ این سوالات به پنج پرسش می‌پردازند که با W آغاز می‌شوند و بنابراین فرصت خوبی پیدا می‌کنند تا به پرسش پاسخ دهند. پاسخ‌ها می‌توانند بر روی یک چارت ساده

تکمیل شوند به طوری که می‌توانند دو منبع مزبور را مستقیماً با هم مقایسه کنند و به دنبال شواهدی از سوگیری بگردند. بار دیگر، دانش‌آموزان می‌توانند با درگیر شدن عاطفی و هیجانی در منابع، درک بیشتری از منابع و چگونگی پرداختن به آن‌ها را کسب کنند.

این رویکرد می‌تواند برای هر منبعی مورد استفاده قرار گیرد (رک فعالیت سه) و هر نوع پرسشی راجع به اهمیت، تفسیر یا مطلوبیت و فایده‌مندی می‌تواند با این رویکرد مورد بحث قرار گیرد.

فعالیت سه: ایفای نقش و کار منبع^{۱۴}

به درسی فکر کنید که قرار است داده شود و دربرگیرنده‌ی کار منبع می‌باشد. شما چطور می‌توانید با استفاده از نقش‌گذاری آن را تغییر دهید [و دچار استحاله‌سازی]؟ پرسش‌هایی که می‌توان در نظر گرفت:

- منبع (یا منابع) چه چیزی (یا چیزهایی) خواهد بود؟

- چه کسی پرسش‌ها را خواهد پرسید - شما یا کلاس؟

- چه منابعی لازم است ایجاد کنید؟

- آموخته‌های کلاس [یعنی دانش‌آموزان] را چطور ارزیابی خواهید کرد - از طریق درک شفاهی یا نمودار [چارت] یا کتبی؟

- آیا ایفای نقش [نقش‌گذاری] بهتر از رویکردهای متعارف عمل کرد؟

.....
.....
.....

نقش‌گذاری به عنوان ارزیابی یا سنجش

نقش‌گذاری همچنین طریقه‌ی بسیار لذتبخش‌تری برای ارزیابی درک دانش‌آموزان از یک مطلب تاریخی عرضه می‌کند. آسان و راحت می‌توان بر سیاست نمره‌گذاری مدرسه تمرکز کرد که ممکن است بر مقیاس A۱ تا D۴ [الف ۱ تا > ۴] نمره‌گذاری می‌کند. علاوه بر آن، سطوح ملی برنامه‌های درسی، با توجه به اهمیت آن‌ها، می‌توانند ارزیابی کارهای دانش‌آموزان را به صورت غالب تحت پوشش قرار دهند. لیکن، نقش‌گذاری ممکن است، طبیعتاً، به شکل‌های جالب و جذاب ارزیابی بیانجامد، یا بدون سطوح و یا از طریق ارزیابی همسالان و یا خودسنجی.

یکی از راه‌های نیل به این منظور نوعی نقش‌گذاری چالش‌انگیز انجام می‌گیرد که درک یک درس را ارزیابی می‌کند. در سال هفتم، دپارتمان [= گروه] من جنبه‌هایی از QCA راجع به اسلام را تدریس می‌کند تحت عنوان «چرا امپراتوری‌های اسلامی بین سال‌های ۶۰۰-۱۶۰۰ میلادی بسیار موفق بودند؟ [QCA چیزی شبیه به تحلیل کیفی است. منظور این است که در درس تاریخ تحلیلی اسلام بحثی وجود دارد تحت عنوان «دلیل موفقیت امپراتوری‌های اسلام بین سال‌های ۶۰۰ و ۱۶۰۰ میلادی»]. این درس مهمی است که در عین حال به حقوق شهروندی می‌پردازد و مثلاً در سال اول راجع به عناصر مهم شهروندی در انگلیس به عنوان یک جامعه‌ی متنوع بحث می‌کند. در این درس، دانش‌آموزان درباره‌ی تعالیم محمد (ص)، موفقیت‌های نظامی صدر اسلام، عجایب و شگفتی‌های بغداد، دستاوردهای معماری، هنرها، ریاضیات، علوم و صلاح‌الدین ایوبی و جنگ‌های صلیبی مطالبی را می‌آموزند. دانش‌آموزان به جای آزمون کتبی یا پروژه پایان ترم در گروه‌هایی تقسیم‌بندی می‌شوند و تکلیف زیر به آن‌ها داده می‌شود:

<p>شما جزیی از یک کمپانی تئاتر محلی هستید. دو درس را باید تهیه کنید و متن نمایشنامه‌ای را پیاده کنید که به پرسش زیر می‌پردازد: «چرا اسلام بین سال‌های ۶۰۰ و ۱۶۰۰ میلادی بسیار موفق بود؟» گروه شما</p>

می‌تواند از اطلاعات کتاب‌های تمرین شما استفاده کند، یا اینکه از اطلاعات پژوهش‌های دیگری که می‌توانید خارج از کلاس انجام دهید استفاده کنید. نقش‌گذاری یا ایفای نقش، شما نباید بیش از ۵ دقیقه طول بکشد. معلم شما و بقیه‌ی کلاس ارزیابی را انجام خواهند داد در مورد اینکه چگونه می‌توانید تبیین کنید چرا اسلام بین سال‌های ۶۰۰ و ۱۶۰۰ میلادی بسیار موفقیت داشت. حیطه‌هایی که شما باید تحت پوشش قرار دهید عبارتند از:

- آموزه‌ها و تعالیم محمد (ص)؛
- موفقیت نظامی صدر اسلام؛
- عجایب و شگفتی‌های بغداد؛
- دستاوردهای معماری، هنرها، ریاضیات، علوم؛
- صلاح‌الدین و جنگ‌های صلیبی.

این شکل از نقش‌گذاری به عنوان ارزیابی یا سنجش نیازمند برنامه‌ریزی و کنترل فراوان است. این سنجش باید همانند سایر اشکال ارزیابی بسیار جدی تلقی شود. راهنمایی‌های مربوط به مدیریت موفق نقش‌گذاری تهیه شده از سوی دانش‌آموزان شامل موارد زیر می‌شود:

۱. تبیین کنید چرا دانش‌آموزان دارند این کار را انجام می‌دهند - قرار است تک تک دانش‌آموزان ارزیابی شوند.

۲. به دینامیک‌ها و پویایی‌های گروهی توجه کنید - می‌خواهید چه کسی یا کسانی با یکدیگر کار کنند؟

۳. دانش‌آموزان باید نخست ایده‌های خود را برنامه‌ریزی کنند - آیا یک شخص می‌تواند مسوول پژوهش درباره‌ی جنبه‌ی خاصی از اسلام باشد یا آیا یک شخص می‌تواند مسوول نوشتن چنین چیزی باشد؟

۴. یک نفر باید مسوول متن پیاده شده از نمایشنامه باشد - معلم می‌تواند بعداً برای هر دانش‌آموز آن را فتوکپی یا تکثیر کند.

۵. در مورد انتظارات، روشن بیان کنید چه می‌خواهید - مثلاً درباره‌ی رفتار معقول، حرکت‌های احمقانه، تمرکز بر تکلیف.

۶. در مورد زمان‌بندی، به دانش‌آموزان رهنمودهای روشن را ارائه کنید - آن‌ها لازم است که برنامه‌ریزی و نوشتن را فوراً آغاز کنند. «مطابق با زمان‌بندی عمل کنید» «بچسبید به زمان‌بندی».

۷. اجازه دهید دانش‌آموزان در خانه (اگر میل داشته باشند) وسایل و یا لباس‌های نمایشنامه را ایجاد کنند.

۸. در خلال اجرای نمایشنامه، یک نفر را مسوول زمان‌بندی نقش‌گذاری کنید، به طوری که در مورد زمان-

بندی قاطعانه عمل کند.

۹. یکی از بخش‌های مهم و کلیدی برای این نقش‌گذاری این است که تمام دانش‌آموزان را مسوول انجام

دادن کاری کنید - اگر دانش‌آموزان دارند یکدیگر را ارزیابی می‌کنند، لازم است ورقه‌ای مانند جدول زیر

را تکمیل کنند.

در خلال هر نقش‌گذاری، مربع‌ها [در واقع، مستطیل‌ها] را تیک بزنید اگر هر گروه توانسته است آن بخش از اسلام را تحت پوشش قرار داده باشد. نمره دهید از ۱ (عالی) تا ۵ (ضعیف) مطابق با چگونگی تبیین آن جنبه. مثال‌هایی ارائه دهید در مورد چگونگی تبیین کردن و توضیح دادن و سپس به گروه مزبور یک نمره نهایی (از ۲۵ نمره) بدهید.

گروه	محمد(ص)	نظامی	بغداد	فرهنگ	جنگ‌های صلیبی	نمره نهایی

با ارزیابی گروهی یک فعالیت، دانش‌آموزان می‌توانند در مورد کار یکدیگر تعمق کنند و درک کنند چرا شاید

برخی گروه‌ها بهتر از دیگران توضیح دادند. این امر قطعاً باعث به وجود آمدن بحث و مناظره درباره‌ی تبیین و

توضیح خوب خواهد شد که همین امر می‌تواند به پاسخ کتبی به پرسش مزبور اضافه شود. یا اینکه، روش دیگر،

دانش‌آموزان می‌توانند نقش‌گذاری‌ها را تماشا کنند و سپس در مورد اینکه چه چیزی در خلال آن درس فراگرفته‌اند ورقه‌ی خودسنجی را با پاسخ‌های خود تکمیل کنند.

این فعالیت می‌تواند در جایی دیگر بسط داده شود و من آن را با موفقیت به کار برده‌ام در بحث‌ها و مناظره‌های راجع به اینکه «چه کسی یا کسانی باعث به وجود آمدن جنگ جهانی اول شدند؟» (سال نهم).

«در ورسای چه چیزی باید انجام بگیرد [یا انجام می‌گرفت]؟» (سال‌های نهم و دهم) و «چه کسانی [یا چه کسی] باعث به وجود آمدن بحران موشکی کوبا شدند؟» (سال نهم). کلید در این نهفته است که دانش‌آموزان وارد نقش‌های خود شوند و واقعاً بر سطح تبیین خود تمرکز کنند. همچنین، فرصت بسیار خوبی وجود دارد که دانش‌آموزان از پاورپوینت به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف خود استفاده کنند.

فعالیت چهارم؛ طوری طراحی شده است که شما از نقش‌گذاری به عنوان وسیله‌ای برای ارزیابی و سنجش دانش «برنامه‌ریزی درسی ملی»، مهارت‌ها و درک آن استفاده کنید. برای این منظور، از هر کدام از سال‌های هفتم تا دهم یک درس مطالعاتی را انتخاب کنید و با استفاده از فرم‌های کلیشه‌ای از قبل تهیه شده، مشخص کنید چه «عناصر کلیدی» را می‌توان ارزیابی کرد.

نقش‌گذاری به عنوان وسیله‌ای برای ارایه دانش و بالا بردن فهم

در اینجا می‌خواهیم درباره‌ی یکی دیگر از کاربردهای نقش‌گذاری، یعنی به عنوان وسیله‌ای برای ارایه مطالب علمی و بالا بردن درک و فهم دانش‌آموزان سخن بگوییم. به لطف فیل اسمیت^{۱۵}، زمانی که وی در بوری^{۱۶} دبیرستان کونی‌گرین^{۱۷} بود. ما اکنون از این رویکرد انقلابی بهره‌مند هستیم. رویکرد اسمیت بر نقش‌گذاری معلم - محور، در جهش‌های کوتاه، متمرکز می‌باشد که تمام دانش‌آموزان در کلاس درس را از طریق پرسش‌های موشکافانه درگیر می‌کند و دانش‌آموزان را به ایفای نقش می‌کشاند و تضمین می‌کند که همگی مشارکت پیدا می‌کنند. اگر نقش‌گذاری به طرز مقتضی به کار گرفته شود می‌تواند به فعالیت دیگری منتهی شود که شاید بتوان آن را

^{۱۵}. Phil Smith

^{۱۶}. Bury

^{۱۷}. Coney Green

نگارش مبسوط نامید. نقش‌گذاری را می‌توان به عنوان یک فعالیت مرحله به مرحله یا یک به یک^{۱۸} یا حتی بهتر از آن، در سرتاسر درس مورد استفاده قرار داد به این منظور که درک و فهم را واقعاً تقویت کنیم.

بار دیگر، یکی از مزیت‌های بارز آن این است که این رویکرد می‌تواند تمام دانش‌آموزان با توانمندی‌های متفاوت را تحریک کند. یکی از حیطة‌های بسیار خوب که می‌توان به آن پرداخت آلمان و ایماار [یعنی آلمان در خلال جمهوری و ایماار] بین سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۳۳. در برنامه درسی دنیای مدرن دیپلم متوسطه [GCSE] می‌باشد. رویکرد فیل اسمیت این است که با تمرکز بر رویدادهای مهم و کلیدی مانند خلع ید از قیصر، ابرت^{۱۹} و توطئه شورش اسپارتاکیست‌ها/ کاپ، امضای معاهده‌ی ورسای، تورم لجام‌گسیخته و اشغال روهر^{۲۰} در این دوره‌ی زمانی بنگرد. دانش‌آموزان به عنوان شخصیت‌های اصلی انتخاب می‌شوند و معلم از آن‌ها درباره‌ی وضعیت آن‌ها پرسش - های دقیق بسته و باز می‌پرسد - آن‌ها چکار خواهند کرد؟ آهنگ [یعنی، سرعت یا گام] پرسش‌ها و انگیزش، دانش‌آموزان را علاقمند نگه می‌دارد و کمک می‌کند که درک خوبی از رویدادهای موردنظر پدید بیاید و تمام زوایای رویدادهای تحت پوشش قرار خواهد گرفت (اسمیت ۲۰۰۱؛ اسمیت ۲۰۰۲).

فعالیت چهار: نقش‌گذاری به عنوان ارزیابی							
از جدول، یا شبکه، زیر استفاده کنید تا ارزیابی را برنامه‌ریزی کنید - برای این امر لازم است که از برنامه مطالعه‌ی تاریخ استفاده کنید. مهارت‌هایی که مورد ارزیابی قرار می‌گیرند تیک زده می‌شوند - نقش‌گذاری چگونه به دانش‌آموزان کمک خواهد کرد که درک کامل خود از این مهارت‌ها را به نمایش بگذارند؟							
درس موردنظر	فعالیت نقش - گذاری	زمان‌بندی (کرونولوژی) KSU۱	رویدادها/ افراد/ تغییرات در گذشته KSU۲	تفسیر تاریخی KSU۳	بررسی تاریخی KSU۴	سازماندهی و ارتباط KSU۵	فرم ارزیابی
		این مهارت چگونه ارزیابی خواهد شد	آیا نقش‌گذاری جنبه‌ها/ تنوع/ علل/ روندها/ و اهمیت شاخص	این مهارت چگونه ارزیابی	این مهارت چگونه ارزیابی	این مهارت چگونه ارزیابی	

^{۱۸}. one-off

^{۱۹}. Ebert

^{۲۰}. Ruher

	خواهد شد؟	خواهد شد؟	خواهد شد؟	را ارزیابی خواهد کرد؟			

این رویکرد در مورد حیطه‌هایی در مرحله کلیدی ۳ و همچنین مرحله‌ی کلیدی ۴ که تدریس آن‌ها دشوار است واقعاً بسیار کارآمد است. یکی از مثال‌ها و نمونه‌ها مربوط می‌شود به واحد سال هشتم مبنی بر «اهمیت انقلاب فرانسه ۱۷۹۴-۱۷۸۹». رویدادهای بین سال‌های ۱۷۸۹ و ۱۷۹۳ میلادی پیچیده هستند - با تبدیل کردن یک دانش‌آموز به لویی شانزدهم و مسایل مختلفی را پیش روی او گذاشتن (اعلامیه حقوق بشر، فرار به واران^{۲۱}، جنگ با اتریش، قتل عام سپتامبر)، دانش‌آموزان می‌توانند درک کنند که انقلاب چگونه پس از حمله به زندان باستیل رادیکالیزه شد. بهتر از این، می‌توان دانش‌آموزان را به گروه‌ها و دسته‌های گوناگون تقسیم کرد (مثلاً دهقانان، وکلا، کارگران شهری، اشراف) و از آن‌ها بخواهیم که در مقابل رویدادها واکنش نشان دهند (با استفاده از کارت‌هایی مانند موارد زیر):

دهقانان
<p>شما پس از انقلاب هنوز فقیر هستید.</p> <p>مطمئن نیستید که آیا هنوز خواهان داشتن پادشاه هستید یا خیر.</p> <p>شما می‌خواهید که زمین به صورت برابر در بین همه تقسیم شود.</p>

بار دیگر، این فعالیت می‌تواند به مسیرهای گوناگون منتهی شود، اما دانش‌آموزان باید بدانند چرا در تکلیف موردنظر درگیر هستند. آیا می‌توانید به حیطه‌های تاریخی، یعنی حیطه‌هایی که در درس تاریخ وجود دارد، فکر کنید که احتمالاً به این سبک از نقش‌گذاری معلم - محور می‌خورد و جور درمی‌آید؟ فعالیت پنج را در نظر بگیرید.

فعالیت پنج: نقش‌گذاری معلم - محور

به حیطه (یا حیطه‌هایی) در درس تاریخ فکر کنید که احساس می‌کنید تدریس آن دشوار است. نقش‌گذاری معلم - محور پویا چگونه می‌تواند تدریس شما را تغییر دهد و متحول کند؟ می‌توانید به پرسش‌های زیر فکر کنید:

- تدریس چه حیطه‌هایی دشوار است - چرا دشوار هستند؟
- نقش‌گذاری من چگونه می‌تواند دشواری‌های مفهومی یا سایر دشواری‌ها را که دانش‌آموزان با آن روبرو هستند روشن کند؟
- چه کسانی در نقش‌گذاری مزبور درگیر خواهند بود؟
- من چگونه می‌توانم تضمین کنم که تمام دانش‌آموزان مشارکت خواهند کرد؟
- لازم است چه پرسش‌هایی را آماده کنم؟
- چگونه آهنگ/ گام/ هیجان/ سرعت را حفظ خواهیم کرد؟
- آموخته‌های دانش‌آموزان را چگونه می‌توانم ارزیابی کنم - پرسش و پاسخ/ امتحان کتبی/ خود - سنجی؟

برای نمونه‌ها و مثال‌های بیشتر در مورد استفاده از نقش‌گذاری یا ایفای نقش، رجوع شود به نشانی الکترونیکی زیر:

<http://www.rotledge.com/textbooks/9780415370240>

نقش‌گذاری می‌تواند نحوه‌ی تدریس تاریخ را متحول کند، اما نکات زیر را باید در نظر بگیریم:

- همیشه باید به طرز مقتضی برنامه‌ریزی شود و به صورتی طبیعی با نقشه کار هم‌خوانی داشته باشد - نقش‌گذاری یک چیز تشریفاتی و اضافه نیست.
- دانش‌آموزان باید بدانند و آگاه باشند که چکار می‌کنند و دلیل آن را بدانند.

- شکل‌های متفاوتی از نقش‌گذاری وجود دارد - شما لازم است انتخاب کنید که برای آنچه تدریس می‌کنید کدام یک مناسب‌تر است.
 - نقش‌گذاری می‌تواند به دانش‌آموزان شور و هیجان ببخشد و لذا می‌تواند پیشرفت همه دانش‌آموزان را ارتقاء دهد.
 - نقش‌گذاری می‌تواند به عنوان شکلی از ارزیابی به طرقتی نوآورانه و خلاقانه مورد استفاده قرار گیرد.
- اگر این اصول دنبال شود، نقش‌گذاری قطعاً می‌تواند تدریس شما را بهبود و درک دانش‌آموزان را بالا ببرد.

abstract

This article considers one way of enriching the teaching of history – role play. For the purposes of this chapter, role play means the active engagement of both teacher and pupils in the interpretation of the past. Despite the promotion of ‘active history’ in the past twenty years, role play remains an under-utilised method of delivering history. Much of this stems from a perception that ‘acting out’ an aspect of history is a distraction from the development of pupils’ historical understanding. In addition, some teachers may believe that preparation and classroom management issues make drama a time-consuming luxury. These concerns, it will be shown, can be avoided if lessons and activities are properly prepared and pupils understand why they are engaged in a particular activity.

Key words: history teaching, role play, active teaching

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی